

Act de control nr. 1

al Comisiei de control a activității organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și/sau conexe AGEPI privind rezultatele controlului activității Asociației „Drepturi de Autor și Conexe” (As.DAC) pentru perioada 01.01.2009-30.09.2010

I. Competența

În conformitate cu Ordinul Directorului General AGEPI nr. 127 din 04.10.2010 a fost creată Comisia de control a activității organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și/sau conexe (în continuare – Comisia de control), în scopul verificării conformității activității organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și/sau conexe cu dispozițiile legale din domeniul dreptului de autor și drepturilor conexe și cu prevederile statutare, conform art. 34, alin. (2), lit. f) al Legii nr. 293-XIII din 23.11.1994 privind dreptul de autor și drepturile conexe (Legea nr. 293/1994).

Astfel, în perioada 12-26 octombrie 2010, a fost verificată activitatea Asociației „Drepturi de Autor și Conexe” (As.DAC) la sediul acesteia – str. Zelinski 24 A, de către Comisia de control, în următoarea componență:

- *Olga Belei*, șef Secție Control și Respectarea Legislației, președintele Comisiei;
- *Patricia Bondaresco*, șef Secție Contencios, gestionare statut juridic OPI;
- *Măria Vicol*, contabil-șef-adjunct;
- *Adela Mihai*, economist principal, Secția Economie și Statistică;
- *Sergiu Rotaru*, jurist principal, Secția Control și Respectarea Legislației;
- *Sergiu Brînza*, jurist principal, Secția Control și Respectarea Legislației;
- *Liviu Sibov*, jurist principal, Secție Contencios și Gestionare Statut Juridic OPI;
- *Dumitru Rusu*, jurist coordonator, Secția Înregistrare și Expertiză.

Conform Instrucțiunii privind controlul activității organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și/sau conexe, aprobate prin Ordinul Directorului General AGEPI nr. 126 din 04.10.2010, Asociația „Drepturi de Autor și Conexe” (As.DAC) a fost notificată despre efectuarea controlului începând cu 11.10.2010 prin scrisoarea nr. 1515 din 04.10.2010 (copie se anexează).

Înainte de începerea controlului propriu-zis la sediul As.DAC, Comisia de control s-a întrunit într-o ședință în cadrul căreia membrii s-au documentat referitor la activitatea acestei organizații de gestiune colectivă pe baza statutului și dării de seamă prezentate la AGEPI.

Asociația „Drepturi de Autor și Conexa” (As.DAC) activează în baza certificatului de înregistrare la Ministerul Justiției nr. 1330 din 16.03.2000. Deși Conferința de Fondare a avut loc la 31.05.1999, începutul activității de facto este 01.07.2000. AsDAC este membru al CISAC (*Confederația Internațională a Societăților de Autori și Compozitori*) cu titlu provizoriu - din decembrie 2000 și cu titlu permanent - din decembrie 2005.

Comisia de control a verificat respectarea obligației As.DAC de transmitere la AGEPI a documentelor stipulate în art. 36, alin. (6) al Legii nr.293/1994:

- a) acordurile bilaterale și multilaterale cu organizații de peste hotare care administrează drepturi analoge;
- b) hotărârile adunărilor generale;
- c) bilanțul anual, darea de seamă anuală și rezultatele controalelor efectuate de structurile de audit;
- d) informații despre persoanele împuternicite să o reprezinte;
- e) repertoriul operelor și obiectelor drepturilor conexe de care dispune, lista titularilor ale căror drepturi le administrează, inclusiv modificările acestora, precum și contractele încheiate cu titularii de drepturi și cu beneficiarii;
- f) informații privind acumularea, distribuirea și achitarea remunerației de autor, inclusiv privind remunerația neridicată și motivele nedistribuirii și neachitării acesteia titularilor respectivi;
- g) alte documente necesare pentru a verifica corespunderea activității organizației prevederilor prezentei legi.

S-a constatat că pe parcursul anilor 2005-2010, As.DAC a prezentat la AGEPI acordurile încheiate cu 28 organizații de peste hotare împuternicite cu administrarea drepturilor de autor și 2 edituri muzicale. De asemenea, au fost prezentate hotărârile Adunărilor Generale, ale Consiliului, informații despre persoanele împuternicite să o reprezinte, repertoriul operelor și obiectelor drepturilor conexe de care dispune, lista titularilor ale căror drepturi le administrează, precum și modele de contracte încheiate cu titularii de drepturi și cu beneficiarii.

Referitor la bilanțul anual, darea de seamă anuală și rezultatele controalelor efectuate de structurile de audit, AGEPI a recepționat dările de seamă privind activitatea Directoratului As.DAC pentru anul 2004, 2008 și 2009. Referitor la dările de seamă pentru anii 2005-2007, la cererea AGEPI acestea nu au fost prezentate.

De asemenea, au fost examinate și sesizările parvenite la AGEPI din partea unor membri ai As.DAC (scrisoarea nr.2188 din 23.09.2010 semnată de I.Badicu, în numele Grupului de autori pentru transparență și corectitudine), precum și Hotărârea Curții de Apel Chișinău din 06.04.2010 (dosarul nr. 2-149/10) și a Deciziei Curții Supreme de Justiție din 09.06.2010 (dosarul nr. 2r-209/10) referitor la cererea de chemare în judecată a Asociației Naționale „Copyright” împotriva deciziei AGEPI din 06.11.2009.

Referitor la pagina web www.asdac.md, ca urmare a accesării, s-a stabilit că aceasta conține doar Hotărârea Consiliului AsDAC din 06.04.2010 cu privire la convocarea în data de 05.06.2010 a Conferinței a III-a ordinară

a Asociației „Drepturi de Autor și Conexe” (AsDAC) (Extras din procesul verbal nr. 17, §1, al Consiliului AsDAC). Deoarece Conferința a III-a ordinară a avut loc la 28.05.2005, în 2010 a avut loc Conferința IV-a.

Reieșind din cele analizate, Comisia de control a stabilit lista documentelor ce urmau a fi verificate (se anexează).

Pe data de 12.10.2010 membrii Comisiei s-au deplasat la sediul As.DAC și au început verificarea conform listei anexate. În acest sens din partea As.DAC au fost desemnate ca persoane responsabile de oferirea informației solicitate și prezentarea documentelor necesare – dra Angela Stroici, director general As.DAC și dna Maria Silion, contabil-șef.

Pe parcursul desfășurării controlului în perioada 11-26.10.2010, reprezentanții As.DAC au prezentat toate actele solicitate de către membrii Comisiei de Control și au asigurat accesul la documentația și bazele de date pe care le gestionează.

A fost verificate registrele corespondenței de intrare/ieșire, registrul contractelor cu autorii-membri ai AsDAC, registrul contractelor cu interpreții-membri ai AsDAC, fiind constată respectarea procedurii de ținere a evidenței, în conformitate cu Legea nr. 71-XVI din 22.03.2007 cu privire la registre.

II. Actele verificate:

Statutul Asociației Obștești – Asociația „Drepturi de Autor și Conexe” din Republica Moldova (AsDAC) a fost aprobat în redacție nouă de Conferința a III-a ordinară a AsDAC din 28.05.2005 și reînregistrat de Ministerul Justiției la 10.11.2005.

Conform prevederilor statutare, organele de conducere și administrare ale AsDAC sunt:

- Conferința (Adunarea Generală) - organul suprem de conducere;
- Consiliul - organul de conducere între Conferințe;
- Comisia de cenzori - organul de control al AsDAC;
- Directoratul - organul executiv al AsDAC:
 - Directorul general;
 - Departamentul licențiere și control (inspectori pe tot teritoriul RM);
 - Departamentul juridic și relații externe;
 - Departamentul relații internaționale;
 - Departamentul contabilitate;
 - Departamentul gospodarie.

a) În cadrul verificării activității **Adunării Generale** AsDAC, Comisia de Control a verificat documentele privind convocarea Adunării Generale, documentele privind participarea la Adunarea generală, ordinea de zi aprobată, procesele-verbale și hotărârile Adunărilor Generale.

Cu referire la Conferința a IV-a ordinară a AsDAC din 05.06.2010 aceasta a fost convocată în termenii legali, conform Hotărîrii Consiliului AsDAC din 06.04.2010. Informația privind convocarea Conferinței (extras din procesul-verbal nr. 17, §1, al Consiliului AsDAC) a fost publicată în săptămînalul "Literatura și Arta" și plasată pe pagina web www.asdac.md. Consiliul AsDAC a stabilit ordinea de zi provizorie a Conferinței a IV-a, lista persoanelor responsabile de desfășurarea adunărilor pentru alegerea delegaților, ordinea de alegere a acestora și numărul de membri ce urmează să fie prezenți.

Conform procesului-verbal, în cadrul Conferinței din 05.06.2010 au participat 169 de persoane din 286 delegați desemnați, respectiv fiind întrunit numărul necesar de participanți pentru a fi deliberativă. Ordinea de zi propusă a fost aprobată în unanimitate și respectată. Nu a fost însă consemnată modalitatea de vot și modalitatea de alegere a comisiei de numărare a voturilor. De menționat că nu se face referință la modul de alegere a președintelui și secretarului Conferinței, care au semnat procesul-verbal al Conferinței.

De asemenea, în procesul-verbal nu este indicat modul de aprobare a dării de seamă a directoratului, lipsă fiind și informația dacă au fost sau nu luate în considerație obiecțiile parvenite din partea unor membri ai asDAC în scopul asigurării transparenței.

Comisia de Control a examinat, de asemenea, răspunsul Ministerului Justiției nr. 05/6885 din 21.09.2010 la petiția unui grup de membri ai AsDAC, conform căruia nu au fost respectate normele statutare de reprezenatere, reieșind din faptul că 22 din cele 69 de adunări privind mandatere delegaților la Conferință nu au fost deliberative, iar delegații aleși în cadrul ședințelor fără cvorum pentru participare la Conferință nu au avut mandat legal de reprezentare, astfel Conferința nefiind deliberativă și hotărîrile adoptate nefiind valabile. Referitor la controlul financiar al activității AsDAC, a fost solicitată asistența Inspectoratului Fiscal Principal de Stat. În acest context, atragem atenția ca AsDAC a fost avertizată de către Ministerul Justiției asupra încălcărilor comise și a necesității de respectare a normelor legale și statutare.

b) În cadrul verificării activității **Consiliului** AsDAC, Comisia de Control a verificat regulamentul de funcționare, modalitatea de întrunire a Consiliului în ședințe, procesele-verbale și deciziilor Consiliului.

Conform procesului-verbal nr. 14/3 al ședinței Consiliului AsDAC din 26.12.2008 și a Hotărîrii Consiliului AsDAC din 30.12.2009 (copia se anexează), au fost stabilite cuantumul comisionului, în fapt fiind păstrate cotele aplicate în 2008. Costurile de administrare variază între 5% pentru editarea operelor și din onorariul de autor de peste hotare și 30% pentru valorificarea creațiilor prin interpretare, comunicare, demonstrare publică, darea în chirie, comercializarea fonogramelor (videogramelor) de către alte persoane decît producătorul; din remunerația compensatorie pentru copia privată și din încasarea forțată a remunerației de autor (prin judecată). Pentru interpretarea vie a creațiilor în concerte și spectacole, precum și

pentru valorificarea industrială a operelor de artă plastică, decorativă și aplicată reținerile onorariului pentru acoperirea cheltuielilor de gestiune sunt de 20%, iar pentru reproducerea creațiilor pe suporturi materiale și comercializarea acestora, precum și pentru utilizarea creațiilor ca ring tone și în internet– 15%.

În afară de aceasta se percep 5% în fondul social de ajutorare materială și 1% în fondul de promovare a intereselor membrilor AsDAC. Din actele prezentate nu este clară modalitatea de determinare a cuantumului respectiv și nici modalitatea de promovare a intereselor membrilor AsDAC.

De asemenea, la 26.12.2008 au fost modificate taxele încasate pentru perfectarea licențelor privind valorificarea obiectelor drepturilor de autor și conexe, care în dependență de tipul acestora și localitate variază între 50 și 120 lei. De precizat că a fost stabilită modalitatea de comisionare a reținut, cât și majorarea tarifelor de plată pentru perfectarea licențelor nu este motivată.

c) În cadrul verificării activității **Comisii de cenzori** AsDAC, Comisia de Control a verificat: raportul anual privind rezultatele controlului activității economico-financiare a AsDAC și modalitatea de aprobare a acestuia în cadrul Adunării Generale.

Analizând datele incluse în Actul de control nr. 1 din 01.03.2010 al Comisiei de Cenzori, s-a constatat că nu este elucidată modalitatea de utilizare a remunerației de autor neridicate în decursul a 3 ani, conform art. 36, alin. (4) al Legii nr. 293/1994. Astfel, o parte din această sumă a fost transferată la fondul social, iar altă parte a fost distribuită titularilor de drepturi pe programe mixte.

d) În cadrul verificării activității **Directoratului** AsDAC, Comisia de Control a verificat: darea de seamă privind activitatea Directoratului pentru anul 2009, modalitatea de reprezentare a AsDAC de către Directorul general în relațiile cu alte persoane și modalitatea de încheiere de către Directorul general a actelor juridice.

Conform datelor prezentate, la 31.12.2009, titulari de drepturi reprezentați de AsDAC erau:

- 1) 3048 autori și interpreți, dintre care 2558 din Republica Moldova;
- 2) 28 societăți de titulari de drepturi din străinătate, care gestionează drepturi similare celor gestionate de AsDAC;
- 3) 3 edituri muzicale.

Referitor la activitatea departamentului juridic, este de remarcat că pe parcursul anului 2010 a crescut numărul dosarelor intentate. Astfel, conform datelor statistice în anul 2009 au fost depuse și examinate 48 de cereri de chemare în judecată, iar din hotărârile pronunțate și rămase definitive 9 au fost executate integral sau parțial. În perioada de referință 01.01.2010-20.10.2010 de către AsDAC au fost intentate 55 de cauze pe marginea cărora au fost pronunțate 31 de hotărâri rămase definitive și executate 15, suma încasată de pe urma acestora fiind 60 925, 20 lei. În prezent, pe rol se află 24 de dosare.

În ceea ce privește sistemul informațional aplicabil, s-a constatat că în cadrul AsDAC evidența contabilă se ține în baza programului „1C”. Referitor la repertoriul deținut, Registrul electronic al creațiilor este completat parțial, reieșind din informația indicată în fișele de înregistrare, perfectat în format Excel în programul AFRICOS. Registrul electronic al fonogramelor, este perfectat în format Excel, fiind la fel incomplet, din cauza inacțiunii producătorilor de fonograme, majoritatea refuzând să prezinte repertoriul lor.

În procesul de identificare a creațiilor, mai sunt utilizate și alte programe/baze de date:

- IPI (Interested Party Information System) – baza de date pusă la dispoziție de către SUIISA (Elveția) și conține informații privind membrii societăților de autori din lume;
- AVI Index – baza de date ce conține creații audiovizuale declarate de ASCAP, APRA, BMI, MCPS-PRS, SACEM, SESAC, SGAE, SOCAN.
- WID (Works Information Database) – baza de date administrată de ASCAP (SUA) în care sunt incluse creațiile a 22 societăți de autori din lume, dintre care lipsesc România și Rusia indispensabile pentru RM.
- CIS Net – program elaborat de către CISAC pentru societățile membre în scopul ajutorării la identificarea titularilor de drepturi și a operelor acestora prin verificarea repertoriilor societăților care i-au făcut accesibile în internet bazelor de date.

În privința repertoriului editurilor muzicale, SRL „Autorpost” a prezentat lista creațiilor în format Microsoft Acces 2000, iar EMI MUSIC PUBLISHING ROMÂNIA SRL și K9 Music Publishing SRL – în format Excel.

De asemenea, AsDAC a solicitat asistență pentru procurarea unui program de distribuire a remunerației de autor – COSIS, cu suportul financiar al Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale (OMPI) și este în așteptarea răspunsului.

e) În cadrul verificării sistemului de control intern și a concordanței informațiilor din darea de seamă aprobată de Conferință și depusă la AGEPI cu evidențele financiar contabile ale AsDAC, Comisia de Control a verificat: concordanța dării de seamă depusă la AGEPI cu cea aprobată de Adunarea Generală; concordanța cifrelor din darea de seamă cu cele menționate în raportul Comisiei de Cenzori; concordanța dintre informațiile din darea de seamă cu cele din bilanța contabilă analitică anuală care conține soldul inițial și soldul final (01.01-31.12); concordanța dintre darea de seamă și evidențele contabile privind plățile externe;

Conform datelor prezentate în darea de seamă a directoratului, în anul 2009 au deținut licența AsDAC circa 2227 beneficiari. Aceste date nu coincid cu cele

prezentate în Actul de control nr. 1 din 01.03.2010 a Comisiei de cenzori, care indică că la 31.12.2009 erau valabile 101 licențe eliberate de AsDAC utilizatorilor.

De asemenea, nu coincid sumele indicate la capitolul „încasari”. Directoratul indică suma încasată din remunerația de autor în mărime totală de 5 174 138,81 lei, dintre care 5 100 384,05 lei din Republica Moldova, pe când Comisia de Cenzori – 5 162 238,81 lei, dintre care 5 103 841,45 lei din Republica Moldova (diferența de 11900 lei). Și alte date incluse în tabelul de mai jos prezintă diferențe de exprimare:

Nr.	Sursa încasării	Datele Directoratului (lei)	Datele Comisiei de Cenzori (lei)	Diferența (lei)
1.	Penalități de întârziere	16 163, 37	11 061, 30	5 102, 07
2.	Taxa de eliberare a licențelor	62 062	62 182	120

Sunt diferite și sumele distribuite: conform dării de seamă a Directoratului în 2009 în total a fost distribuită suma de 5 557 698, 97 lei, iar după raportul Comisiei de Cenzori doar 5 380 670, 15 lei (diferența 177 028, 82 lei).

În această privință rămîne incertă modalitatea de aprobarea a dărilor de seamă, în special dacă acestea conțin date diferite.

f) În cadrul verificării repertoriului AsDAC, Comisia de Control a verificat: procedura de declarare și actualizare a repertoriului, existența unei baze de date a repertoriului și actualizarea acesteia, modul de declarare a creațiilor, modul de actualizare a repertoriului.

Repertoriul AsDAC se constituie din repertoriul autohton și strain, administrat de AsDAC în baza contractelor de reprezentare reciprocă a intereselor. La momentul încheierii contractului de transmitere a drepturilor patrimoniale de autor pentru gestiune colectivă, titularul de drepturi depune și fișa de înregistrare a operelor ocrotite de dreptul de autor și drepturile conexe. În ceea ce privește, repertoriul străin acesta este alcătuit din:

- a) repertoriul societăților din străinătate care administrează drepturi de autor:
- ✓ AEPI (Grecia) – dreptul de interpretare publică, drepturi mecanice
 - ✓ AKKA/LAA (Letonia) – dreptul de interpretare publică
 - ✓ AMRA (SUA) – drepturi mecanice
 - ✓ ASSIM (Brazilia) – dreptul de interpretare publică
 - ✓ BMI (SUA) - interpretare publică cu excepția drepturilor "mari"
 - ✓ BUMA (Olanda) - interpretare publică
 - ✓ EAU (Estonia) – dreptul de interpretare publică
 - ✓ FILMJUS (Ungaria) - interpretare publică a oprelor audio-vizual, exceptind compozitorii
 - ✓ GESAP (Georgia) – toate drepturile
 - ✓ IMRO (Irlanda) - dreptul de interpretare publică

- ✓ JASRAC (Japonia) – drepturi mecanice, interpretare publica
- ✓ KazAK (Kazahstan) – toate drepturile
- ✓ LATGA-A (Lituania) – dreptul de interpretare publica
- ✓ MESAM (Turcia) – dreptul de interpretare publica
- ✓ MUSICAUTOR (Bulgaria) - dreptul de interpretare publica si drepturile mecanice
- ✓ OZIP (Kazahstan) – dreptul de interpretare publica.
- ✓ PAO (Rusia) – drepturi mecanice, interpretare publica (inclusiv drepturi „mari”)
- ✓ PRS (Marea Britanie) - interpretare publica
- ✓ ROSP (Rusia) – dreptul de interpretare publica (pana in 02.09.2008);
- ✓ RUPIS (Republica Belarus) – dreptul de interpretare publica (inclusiv drepturi mari)
- ✓ SACM (The Sociedad de Autores Y Compositores de Mexico) –Mexico
- ✓ SAMRO (Africa) – dreptul de interpretare publica si drepturile mecanice
- ✓ SESAC (SUA) - interpretare publica
- ✓ SGAE (Spania) – dreptul de interpretare publica
- ✓ societati din strainatate care administreaza drepturi conexe (ale interpretilor si producatorilor de fonograme):
- ✓ SOKOJ (Serbia)- drepturi mecanice, interpretare publica
- ✓ SQN (Bosnia si Hertegovina) - interpretare publica
- ✓ UCMR-ADA (Romania) – drepturi mecanice, interpretare publica
- ✓ ZAMP (Macedonia) - interpretare publica
- ✓ APMABTOP (Armenia) – toate drepturile
- ✓ БЕЛІАТ (Belorusia) - interpretare publica drepturi "mici"
- ✓ КЫРГЫЗПАТЕТ (Kirgizstan) – toate drepturile
- ✓ НАОП (Rusia) – drepturi mecanice, interpretare publica
- ✓ НАОП (Armenia) – dreptul de interpretare publica
- ✓ ООАСІ (Tadjikistan) - toate drepturile
- ✓ РСІІ (Rusia) – dreptul de interpretare publica;
- ✓ УААСІІ (Ucraina) – drepturi mecanice, interpretare publica (inclusiv drepturi „mari”)

b) repertoriul editurilor muzicale:

- ✓ EMI Music Publishing Romania (Romania/repertoriu international) - dreptul de interpretare publica;
- ✓ “AUTORPOST” SRL (Republica Moldova/Rusia) – dreptul de interpretare publica;
- ✓ K9 Music Publishing SRL (Romania/ repertoriu international) - interpretare publica, ring tone-uri.

g) În cadrul verificării activității de colectare AsDAC, Comisia de Control a verificat: modelele de licență pe fiecare sursă în parte; playlisturi, procedura de colectare, înregistrarea documentației primite de la utilizatori.

h) În cadrul verificării activității de repartizare a remunerațiilor AsDAC, Comisia de Control a verificat: rapoartele de repartizare, rapoartele financiare; plata efectivă a remunerațiilor; suma repartizată titularilor de drepturi rămasă neplătită la sfârșitul anului și motivele pentru care această sumă nu a fost achitată titularilor de drepturi.

Conform Regulamentului privind repartizarea onorariului de autor în cadrul AsDAC, aprobat de Consiliul la 04.06.2001 cu modificările ulterioare, documentele în baza cărora se efectuează repartizarea onorariului sunt:

- borderourile anexate la licențele generale;
- fișele de calcul prezentate de teatre și colective de interpreți;
- liste prezentate de producătorii de fonograme;
- contracte și liste de fonograme/videograme, filme prezentate de importatori;
- liste prezentate de organizații și întreprinderi care valorifică opere.

j) În cadrul verificării cheltuielilor AsDAC, Comisia de Control a verificat: modalitatea de stabilire și aprobare a cheltuielilor de către AsDAC; criteriile pe baza cărora membrii beneficiază de fondurile speciale create și modul de informare a membrilor referitor la cheltuieli.

Conform informațiilor prezentate, AsDAC percepe anumite taxe din suma acumulată pentru distribuire la programe mixte de drepturi „mici”, și anume 5% în fondul social de ajutorare materială și 1% în fondul de promovare a intereselor membrilor AsDAC. Din actele prezentate nu este clară modalitatea de determinare a cuantumului respectiv și nici modalitatea de promovare a intereselor membrilor AsDAC.

Conform Regulamentului privind crearea și utilizarea fondului social (de ajutorare) al AsDAC (copia se anexează), aprobat de Consiliul AsDAC la 17.01.2001 (proces-verbal nr. 6), defalcările la acest fond se fac din suma acumulată pentru distribuire la programe mixte de drepturi „mici” și din onorariul calculat pentru valorificarea operelor de drepturi „mari” și filme pentru persoanele neocrotite de drepturile de autor și conexe în Republica Moldova. R

Conform Regulamentului privind crearea și utilizarea fondului de promovare a intereselor, inclusiv informaționale, ale membrilor AsDAC (copia se anexează), aprobat prin Hotărârea Consiliului din 26.07.2004, scopul creării acestuia este de a asigura finanțarea proiectelor concrete de promovare a intereselor membrilor AsDAC. Regulamentul expune și condițiile pe care trebuie să le întrunească un astfel de proiect. Deși fondul este creat din 2004, nu a fost prezentat nici un proiect în acest sens. În plus, în Regulamentele respective lipsește partea motivantă ce ar deduce considerentele care au dus la stabilirea anume acestor tarife.

Pe parcursul desfășurării controlului de către Comisia de control a fost verificată procedura de ținere a evidenței contabile și respectarea principiilor de distribuire a onorariilor de AsDAC pentru perioada 01.01.2009-30.09.2010.

AsDAC este o asociație obștească necomercială (certificatul de înregistrare la Ministerul Justiției nr. 1330 din 16.03.2000). Deoarece pentru anii 2009-2010 nu dispune de certificat de scutire de plata impozitului pe venit conform art. 52 al Codului Fiscal al RM, se supune impozitării pe principii generale prevăzute de legislația fiscală.

Conform Politicii de contabilitate AsDAC aceasta este elaborată în baza actelor normative în vigoare în conformitate cu Standardele Naționale de Contabilitate (S.N.C.). Ea este axată pe aspectele organizatorice de ținere a contabilității, normele și metodele de ținere a evidenței contabile, inventarierea patrimoniului întreprinderii, întocmirea și prezentarea rapoartelor financiare, reflectarea în contabilitate a evenimentelor depistate după perioada de gestiune și politica evidenței fiscale.

Sunt momente stipulate în Politica de Contabilitate care nu se respectă. Spre exemplu lipsesc registrele contabile obligatorii: Cartea mare și Nomenclatorul registrelor contabile elaborate desinestătător (Anexa nr.3 la Politica de Contabilitate).

Răspunderea pentru organizarea și ținerea evidenței contabile o poartă Directorul General AsDAC. Evidența contabilă la AsDAC se ține de Departamentul contabilitate –structură independentă a întreprinderii.

1. Operațiunile de casă și bancare

La AsDAC operațiunile de casă se efectuează în corespundere cu Hotărârea Guvernului RM nr. 764 din 25.11.1992 privind aprobarea Normelor pentru efectuarea operațiunilor de casă în economia națională a RM.

Devieri între documentele primare de casă și evidența contabilă sintetică nu au fost constatate, dar s-au depistat unele abateri de la Normele susmenționate:

- nu sunt completate toate rubricile la *dispoziția de plata* (cui a fost eliberată și în baza la ce s-a eliberat suma respectivă, spre exemplu dispoziția de plată nr. 394, 395, 396 din 31.12.2009) - pct.19, 20 din Norme,
- prezența în Registrul de casă a listei de plată fără dispoziția de plată (ex. nr. 913 din 26.08.2010 – lista salariului pentru luna a 8-a) – pct. 17 din Norme,
- în dispozițiile de încasare lipsește codul personal al persoanelor fizice.

În urma verificării documentelor bancare s-a constatat lipsa extrasului de bancă pentru conturile valutare la 31.12.2009, fapt ce ar duce la incorectitudinea calculării diferențelor de curs valutar și contravine punctului 3.6.5 din Politica de Contabilitate AsDAC.

2. Active nemateriale

În componența activelor nemateriale AsDAC intră Programul de contabilitate 1C, Programul IPSystem și programele de calculator.

În evidența activelor nemateriale încălcări nu s-au depistat

3. Active materiale pe termen lung

În componența activelor materiale pe termen lung ale AsDAC se includ: clădirea administrativă privatizată, mijlocul de transport de serviciu, tehnica de calcul și alte mijloace fixe. Contabilitatea activelor pe termen lung se ține pe fiecare obiect de evidență, în expresie cantitativă și valorică.

Conform datelor bilanțului contabil AsDAC la data de 31.12.2009 se enumărau active pe termen lung în sumă de 635813 lei, încălcări nu s-au depistat.

4. Creanțe și datorii

4.1 Creanțe. Creanțele pe termen scurt se înregistrează în contabilitate la valoarea nominală. Contabilitatea creanțelor se ține pe categorii, clienți, cumpărători și alți debitori.

Creanțele AsDAC includ:

- creanțe pe termen scurt aferente facturilor comerciale
- avansuri pe termen scurt acordate în țară
- creanțe pe termen scurt privind decontările cu bugetul
- creanțe pe termen scurt ale personalului.

Conform datelor bilanțului contabil AsDAC la data de 31.12.2009 se enumărau Creanțe în sumă de 39798 lei.

4.2 Datorii. În Bilanțul contabil la 31.12.2009 se numără datorii pe termen scurt în sumă de 6339961 lei, inclusiv:

• datorii financiare (conturile 511, 512, 513, 514, 515, 516) –	3511106 lei;
• datorii comerciale (521, 522, 523) –	18458 lei
• datorii privind asigurările (533) –	401 lei
• datorii privind decontările cu bugetul (534) –	240 lei
• alte datorii calculate (532, 535, 536, 537, 538, 539) –	2809756 lei

Conform politicii de contabilitate a AsDAC datoriile reflectate în bilanț urmează a fi achitate din încasările de mijloace bănești acumulate pe parcursul perioadei de gestiune, dar care se referă la perioadele viitoare. Acestea se reflectă separat în evidență și în rapoartele financiare la avansuri și se includ la *venituri anticipate curente (contul 515)* la sosirea perioadei de gestiune, la care ele se raportează. Datoriile sunt avansurile, primite de la beneficiari sub formă de remunerație de autor, care se distribuie în baza dărilor de scamă prezentate de beneficiari în baza licențelor (acorduri generale) semnate cu AsDAC.

Conform dării se seamă privind activitatea Directoratului AsDAC pentru anul 2009 au rămas nedistribuite următoarele sume:

La data de 31.12.2009 la contul AsDAC s-au înregistrat mijloace bănești în sumă de 4294311,18 lei (Anexa 1) în care:

- distribuiți - 2205037,15 lei (soldul remunerației de autor distribuit în 2009, dar care urmează a fi achitat în 2010)
 - nedistribuiți – 2089274,03 lei, inclusiv:
 - remunerație de autor – 1363024,45 lei
 - remunerație neilucidată – 606249,58 lei
 - dobânda neutilizată – 120000 lei.

Unele din motivele nedistribuirii sumelor sus-numite sunt menționate în Darea de seamă privind activitatea Directoratului AsDAC în anul 2009 (Anexa 2), acestea fiind „cele firești și din totdeauna”: timp insuficient pentru distribuirea remunerației, din cauza insuficienței de cadre și de surse pentru salarizarea acestora; neilucidarea completă a unor onorarii din cauza neînregistrării operelor și interpretărilor de către titularii de drepturi și din cauza prezentării de către utilizatori a informației complete privind obiectele de drepturi de autor și conexe, etc.

5. Venituri, consumuri și cheltuieli

Veniturile și cheltuielile AsDAC sunt aprobate anual de Consiliul AsDAC în baza Statutului (pct. 4.2.(f))

- Venituri

Veniturile din taxele de aderare, acordarea de asistență juridică și din eliberarea licențelor se constată și se reflectă în rapoartele financiare conform metodei specializării exercițiilor în perioada de gestiune în care s-au produs pe măsura facturării lor, perioadă care de fapt, coincide cu momentul primirii efective a mijloacelor bănești

Acumularea remunerației de autor se înregistrează în evidența contabilă în c.515 „Venituri anticipate curente”, de unde are loc repartizarea conform regulamentului intern de distribuire în baza dărilor de seamă prezentate de beneficiari. În urma distribuirii, la Venitul AsDAC se trece suma reținută pentru acoperirea cheltuielilor ce țin de acumularea, distribuirea și achitarea remunerației, prelevată procentual în baza Deciziei Consiliului AsDAC (Anexa 2).

După părerea noastră remunerația de autor este venitul perioadei de gestiune și trebuie reflectat la contul de venituri (c.612).

Conform Raportului financiar pentru anul 2009, AsDAC a obținut venituri din:

- rețineri din onorariu beneficiarilor naționali și străini – 2073893,92 lei

- taxa din eliberarea licențelor –	64505,00 lei
- venituri din cotizații de membru și alte venituri –	46011,00 lei
- dobânda de la conturile de depozit bancare –	120000,00 lei
- venituri din diferența de curs valutar -	71186,08 lei
Total venituri din activitatea economico-financiară –	2375596,00 lei

Total încasări pentru anul 2009 constituie 5338477,58 lei.

Menționăm, că conform SNC 18 „Venitul” metoda calculării prevede că veniturile sunt constatate în perioada de gestiune în care au fost obținute, indiferent de momentul intrării efective a mijloacelor bănești. La AsDAC la momentul încasării remunerației de autor se perfectează factura de expediție pentru beneficiari, adică se confirmă venitul, dar în evidența contabilă se reflectă la „Venituri anticipate” c. 515.

- Consumuri și cheltuieli

Consumurile și cheltuielile la AsDAC sunt constituite din cheltuieli generale și administrative:

- retribuirea muncii –	1419465,00 lei
- uzura și reparația activelor pe termen lung –	138325,00 lei
- deplasări de serviciu –	38892,00 lei
- cheltuieli materiale –	198743,00 lei
- diferența de curs valutar -	267521,00 lei
- alte consumuri și cheltuieli–	312650,00 lei
Total consumuri și cheltuieli –	2375596,00 lei

În viziunea noastră onorariile de autor distribuite în sumă de 2786276,28 lei trebuiau să fie reflectate la contul de cheltuieli (c.713), conform punctului 3.9.3 din Politica de Contabilitate AsDAC și conform SNC nr.3, dar în realitate suma respectivă a fost reflectată la conturile de datorii privind autorii (c.539).

Conform Statutului AsDAC administrează drepturile de autor sau conexe transmise de titularii de drepturi. Remunerația de autor se achită titularilor de drepturi conform tarifelor minime stabilite de Guvern. Distribuirea și achitarea onorariilor pentru interpretarea publică vie a operelor se efectuează în fiecare lună, iar a celorlalte programe o dată în trimestru. Autorilor de peste hotare onorariul se achită în termenii stabiliți în contractele cu Asociațiile din țările respective. Calculul onorariilor se efectuează în baza dărilor de seamă prezentate de beneficiari. Calcularea onorariilor conform cotelor stabilite, pentru fiecare autor și interpret în parte, se face automatizat conform unui program specializat elaborat la AsDAC. La momentul controlului devieri în calcul nu s-au depistat. Totodată s-a constatat că în Regulamentul privind repartizarea onorariului de autor (pct.1.5): AsDAC este în drept să păstreze remunerația neridicată și s-o includă, după 3 ani de la data încasării ei la contul său, în

sumele ce se repartizează sau s-o folosească în alte scopuri ce țin de interesele titularilor drepturilor de autor și ai drepturilor conexe pe care îi reprezintă, ce contravine pct. 3.7.6 din Politica de contabilitate AsDAC, unde este specificat ca sumele respective sunt repartizate în scopuri ce țin de interesele titularilor.

6. Întocmirea și prezentarea rapoartelor financiare

AsDAC prezintă Rapoartele financiare lunare, trimestriale și anuale la Biroul Național de Statistică și Inspectoratul Fiscal în termenii stabiliți de legislație.

Concluzii și recomandări:

1. Statutul AsDAC corespunde prevederilor Legii nr. 837-XIII din 17.05.1996 cu privire la asociațiile obștești și Legii nr. 293-XIII din 23.11.1994 privind dreptul de autor și drepturile conexe, dar urmează a fi revăzut prin prisma Legii nr. 139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe, care va intra în vigoare la 01.01.2011. În acest context necesită a fi precizate unele noțiuni utilizate (titular de drepturi, operă, imprimare, videogramă, etc.), iar pentru a evita neconcordanțele în ceea ce privește mandatul membrilor AsDAC pentru a participa la Adunarea Generală urmează a fi modificat modalitatea de desemnare și de votare în cadrul adunărilor colectivilor de interpreți sau alți titulari de drepturi.
2. În procesul-verbal al Adunarilor Generale (Conferința) urmează să fie consemnată modalitatea de vot și de alegere a comisiei de validare. De asemenea trebuie să fie indicată procedura de alegere a președintelui ședinței și secretariatului. Aceste reguli vor contribui la evitarea nemulțumirilor din partea membrilor AsDAC și vor asigura o procedură corectă de desfășurare a ședințelor cu respectarea normelor legale.
3. Deoarece mai mulți membri ai AsDAC au făcut sesizări ca fiind nemulțumiți de activitatea Directoratului urmează să fie asigurată transparența și corectitudinea în luarea deciziilor, în special a modalității de verificare a gestiunii economice și financiare de către membri, prin publicarea informațiilor solicitate cu referire la colectarea și distribuirea remunerației, comisionul reținut, etc, inclusiv a dărilor de seamă ale Directoratului, Consiliului și ale Comisiei de Cenzori, precum și a hotărârilor Conferinței, atât pe pagina web a Asociației, cât și în Buletinul Informativ.
4. Pentru asigurarea bunei funcționări, precum și pentru a reflecta transparent și echidistant activitatea sa, AsDAC trebuie să depună eforturi pentru crearea unui site accesibil și atractiv, care să conțină:
 - a) statutul asociației;

- b) lista membrilor organelor de conducere, componența comisiilor interne și lista responsabililor locali;
 - c) situația anuală privind soldul sumelor nerepartizate, sumele colectate pe categorii de utilizatori sau alți plătitori, sumele reținute, costul gestiunii și sumele repartizate pe categorii de titulari;
 - d) darea de seamă anuală;
 - e) informațiile privind adunarea generală, cum ar fi: data și locul convocării, ordinea de zi, proiectele de hotărâre și hotărârile adoptate;
 - f) alte date necesare informării membrilor.
5. Actualizarea listei autorilor sau a interpreților autohtoni cel puțin o dată pe an, în scopul reflectării informației veridice. Acest lucru este important mai ales în cazurile de deces ale titularilor de drepturi membri ai AsDAC pentru identificarea moștenitorilor și repartizarea remunerației de autor. Reieșind din faptul că uneori acest lucru este dificil sau chiar imposibil în condițiile resurselor actuale reduse ale AsDAC, iar din acest considerent remunerația de autor acumulată poate să rămână nerepartizată pe perioada de 3 ani, Directoratul ar putea să solicite informația respectivă prin intermediul ÎS „Registru”, care gestionează Registrul de Stat al populației ce conține date inclusiv al decesurilor pe teritoriul Republicii Moldova.
 6. În scopul informării membrilor AsDAC cu privire la hotărârile adoptate, urmează să fie întocmit un raport anual al Consiliului asupra activității sale și prezentat în cadrul Adunării Generale (Conferință) sau să fie posibilă publicarea acestora pe pagina web a AsDAC.
 7. Hotărârile Consiliului, în special cele privind majorarea tarifelor și stabilirea comisionului reținut, modalitatea de determinare a încasărilor pentru fondul social de ajutorare materială și pentru fondul de promovare a intereselor membrilor AsDAC, urmează a fi motivate în măsura în care să nu provoace nemulțumiri din partea utilizatorilor și totodată să asigure funcționalitatea AsDAC.
 8. Ca urmare a adoptării Legii nr. 139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe, urmează a fi revăzut Regulamentul privind repartizarea onorariului de autor în cadrul AsDAC, aprobat de Consiliul la 04.06.2001 cu modificările ulterioare, deoarece unele scheme de repartizare au fost modificate, fiind introduse și mai multe noțiuni noi.
 9. Referitor la ținerea registrelor urmează a fi asigurată corectitudinea completării Registrelor de evidență a titularilor – membri ai AsDAC și a beneficiarilor pentru a se evita pe viitor dublarea sau repetarea numerelor la contracte, iar pentru reflectarea datelor veridice urmează a se duce evidența și a contractelor

reziliate. În cazul anulării unor înscrieri în Registru, este necesar de a întocmi o decizie adoptată în mod corespunzător.

10. Reieșind din principiile enunțate în Statutul AsDAC de a administra drepturile patrimoniale în vederea colectării și distribuirii remunerației de autor, urmează să fie consolidată capacitatea instituțională a asociației, precum și colaborarea cu alte organizații de acest gen. De asemenea, necesită a fi instituite relații cooperante cu organele de stat care au atribuții în domeniul respectării drepturilor de autor și a drepturilor conexe, precum și cu organele de drept care asigură aplicarea normelor legale. O direcție prioritară urmează a fi soluționarea problemei privind executarea hotărârilor instanțelor de judecată ce țin de încasarea sumelor datorate de către utilizatori pentru valorificarea creațiilor.
11. În ceea ce privește reflectarea unor date contabile în darea de seamă a directoratului AsDAC care nu coincid cu cele din Actul de control al Comisiei de Cenzori și cu raportul financiar pentru anul 2009, acestea urmează a fi verificate suplimentar, prin întocmirea unui nou act de control al Comisiei de Cenzori, care va conține explicațiile de rigoare și va fi transmis la AGEPI.
12. Încheierea unui contract cu o companie de audit în vederea consultării și controlului privind ținerea corectă a evidenței contabile în corespundere cu cerințele legislației în vigoare, luând în considerație specificul domeniului de activitate a AsDAC.
13. Asigurarea întocmirii și prezentării complete și corecte a documentelor primare, a registrelor contabile conform regulilor stabilite de Ministerul Finanțelor, precum și integritatea și păstrarea acestora conform cerințelor Organului de Stat pentru Supravegherea și Administrarea Fondului Arhivistic al Republicii Moldova. La moment registrele contabile sintetice și analitice sunt prezente numai în programul contabil.
14. Modernizarea Programului de calculator privind distribuirea onorariului de autor, având drept scop reducerea timpului necesar pentru efectuarea acțiunilor aferente distribuirii.
15. Deschiderea cardurilor bancare pentru toți membrii AsDAC în scopul minimizării problemei privind repartizarea onorariilor de autor.
16. Încheierea unui acord de colaborare cu Camera Înregistrării de Stat referitor la prezentarea periodică a informației privind înregistrarea persoanelor fizice și juridice.
17. Încheierea unui acord de colaborare cu Ministerul Afacerilor Interne (în baza Legii cu privire la asociațiile obștești (articolul 8(11)1)) privind:

- acordarea asistenței în timpul efectuării controalelor de inspectorii AsDAC,
- identificarea locului de trai a autorilor (în baza datelor din buletinul de identitate, indicate în fiecare contract încheiat cu AsDAC);

18. Înregistrarea ca marcă a semnului AsDAC aplicat pe toate contractele AsDAC cu înscrierea ulterioară a acestuia la activele nemateriale.

Din partea AGEPI, membrii Comisiei de Control:

Olga Belei

Patricia Bondaresco

Maria Vicol

Adela Mihai

Sergiu Rotaru

Sergiu Brînza

Liviu Sibov

Dumitru Rusu

Din partea AsDAC:

Angela Stroici

Maria Silion

11.11.2010